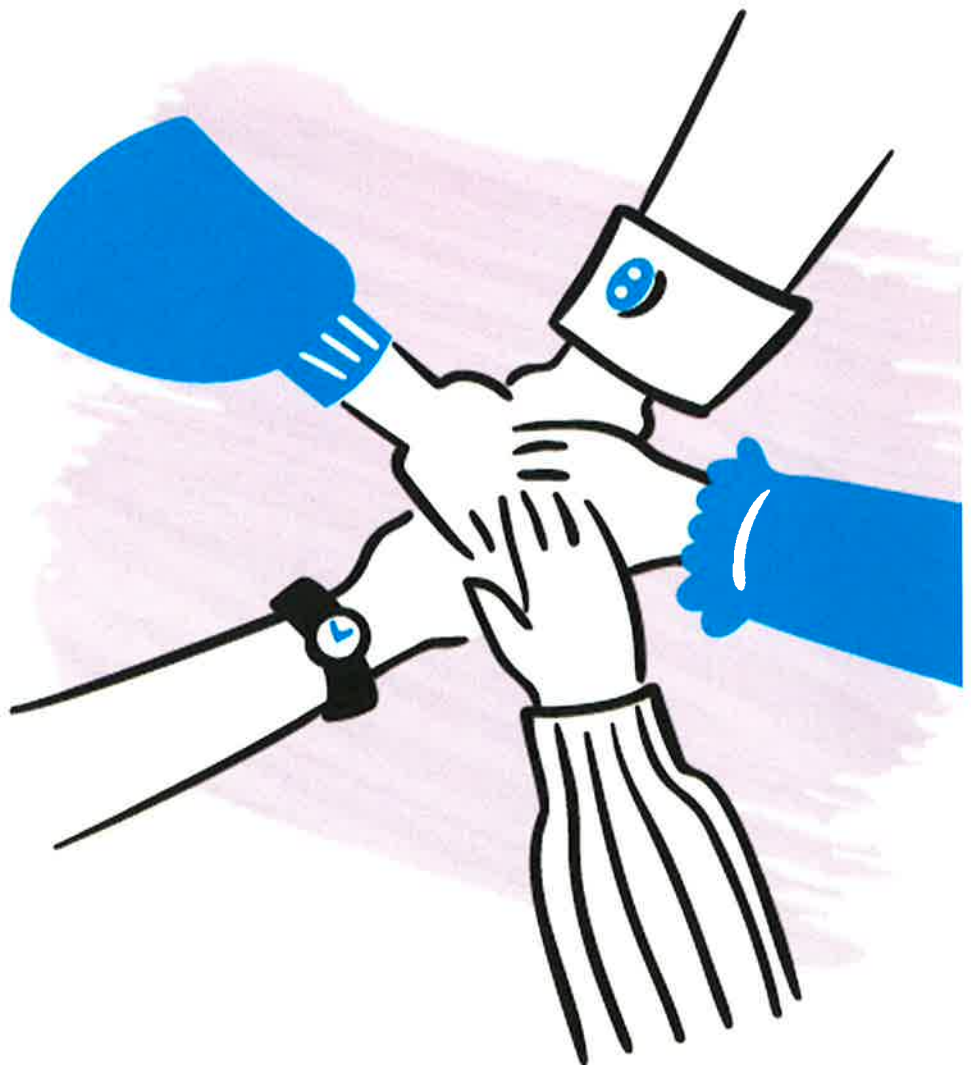

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Vanhusneuvoston vuosiraportti 2023

21.02.2024

Sisällys

ESIPUHE	3
1. Vanhusneuvoston taustaa	4
2. Vanhusneuvoston valinta ja kokoonpano	5
3. Hyvinvointialueen vanhusneuvoston tehtävät	6
3.1 Vuoden 2023 vanhusneuvoston kokoukset, teemat ja asiantuntijat	7
4. Katse tulevaisuuteen	8

ESIPUHE

Vuotta 2023 voi katsella tyytyväisin mielin hyvinvointialueen vanhusneuvoston kannalta. Olemme yhdessä saaneet vietyä eteenpäin tärkeinä pitämiämme asioita ja edistäneet asiakaskeskeistä ajattelua organisaatiossa sekä huolehtineet ikäihmisten huomioimisesta Soiten palvelu- ja hoitoprosesseissa. Taustalla on strateginen valinta esim. arvostava kohtaaminen ja osallisuus ovat Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten arvoja. Toiminta on arvostettua ja asiakas-, potilas- sekä asukasosallisuutta halutaan edelleen kehittää ja palveluprosesseja uudistaa esim. integraatiota hyödyntäen. Tämä on näkynyt vahvasti esim. tulevaisuuden sotekeskuksen valmistelussa.

Vanhusneuvosto on virallinen vaikuttamistoimintaelin, jonka jäsenet on valittu alueen kahdeksasta kunnasta. Neuvosto on ollut aktiivinen ja keskusteleva. Vuoden aikana vanhusneuvosto on antanut monia kehittämis ehdotuksia toimi-, palvelu- ja vastuualueille palveluiden ja palveluprosessien kehittämiseen.

Toimintasäännön mukaan asiakasraati kokoontuu 4 – 6 kertaa vuodessa. Raportointivuonna 2023 vanhusneuvosto kokoontui viisi kertaa puheenjohtaja Mikko Hännisen johdolla. Vanhusneuvosto käsitteli kokouksissaan 47 pykälää. Kokoukset ovat olleet lähtökohtaisesti fyysisiä, mutta kokoukseen on voinut osallistua myös Teamsin välityksellä. Viiden kokouksen lisäksi oli Teamsillä kolme vaikuttamistoimielinten yhteistä iltakoulua (16.2, 3.5 ja 23.11.2023).

Klart vi kan

21.02.2023

Jussi Salminen

Osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

1. Vanhusneuvoston taustaa

Hyvinvointialueet ovat monella mittapuulla Suomen kaikkien aikojen suurin uudistus, joka koskee kansalaisille ja asiakkaille tärkeitä terveyden ja turvallisuuden palveluita. Tavoitteena on, että kaikki saavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä palo- ja pelastustoimen palvelut laadukkaasti ja yhdenvertaisesti. Uudistuksessa kansalaisten vaikutusmahdollisuudet korostuvat ja lisääntyvät.

Laki hyvinvointialueesta linjaa vahvasti osallistumista. Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä (29 §).

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan lain mukaan edistää erityisesti (29 §):

1. järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asiakasraateja;
2. selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
3. valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin;
4. suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
5. järjestämällä mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen talouden suunnitteluun;
6. tukemalla asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosääntö on vahvistettu 7.3.2022 olleessa hyvinvointialueen valtuustossa. Hallintosäännön kolmannessa luvussa todetaan meidän alueemme vaikuttamistoimielimet, joita ovat:

- alueneuvottelukunta
- nuorisovaltuusto
- vanhusneuvosto
- vammaisneuvosto
- asiakasraati

Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Vaikuttamistoimielimillä on tärkeä rooli hyvinvointialue-demokratiassa. Ne kuitenkin edustavat vain osaa hyvinvointialueen asukkaista, ja niiden jäsenten valinta kunnallisista vaikuttamistoimielimistä kasaa osallistumis-, edustamis- ja vaikuttamismahdollisuuksia varsin harvalukuiselle joukolle. Hyvinvointialueen demokratia- ja osallisuustyön tavoitteena tulee olla mahdollisimman laajan asukasosallistumisen ja vaikuttamisen mahdollistaminen ja tukeminen. Alueilla tarvitaan monenlaisia osallistumisen paikkoja, joissa kuka tahansa saa äänensä kuuluviin. Demokraattisen uudistuksen onnistuminen edellyttää joustavasti ja laajasti ihmisten palautteen ja panoksen hyödyntämistä heidän lähipalvelujensa

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

jatkuvassa kehittämistyössä. Näihin tavoitteisiin vanhusneuvosto yhdistettynä sähköiseen palautekanavaan antaa hyvän mahdollisuuden.

Hyvinvointialueella tarvitaan edustuksellisia ja suoria osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Edustuksellista vaikuttamista on esimerkiksi äänestäminen hyvinvointialuevaaleissa, asettuminen ehdokkaaksi hyvinvointialuevaaleissa sekä osallistuminen hyvinvointialueelle perustettavien vaikuttamistoimielinten toimintaan. Suoria osallistumismuotoja voivat puolestaan olla esimerkiksi aloitteiden tekeminen, osallistuminen yhteistyötilaisuuksiin ja asiakasraateihin, osallistuminen palvelujen kehittämiseen sähköisen alustan kautta, kokemusasiantuntijana ja kehittäjäasiakkaana toimiminen, kyselyihin vastaaminen ja palautteen antaminen.

2. Vanhusneuvoston valinta ja kokoonpano

Laissa määrätään, että aluehallituksen on asetettava ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto. Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien toimielinten jäsenistä siten, että kustakin kunnasta valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvostoon valittiin kaikkiaan 10 jäsentä, joista kolme Kokkolasta (huomioiden kaksikielisyys) ja muista alueen kunnista yksi edustaja. Lisäksi aluehallituksen kaksi edustajaa.

Hänninen Mikko, puheenjohtaja
Palosaari-Penttilä Pirjo, varapuheenjohtaja
Forsström Jörgen, jäsen
Itäniemi Aimo, jäsen
Juusela-Pekkarinen Sirkka, jäsen
Klemola Eero, jäsen
Lindfors Kalevi, jäsen
Norppa Raija, jäsen
Salo Annikki, jäsen
Torppa Sari, jäsen
Alpia Arto, aluehallituksen edustaja
Teerikangas Kristiina, aluehallituksen edustaja
Salminen Jussi, esittelijä
Westmark Kaj, sihteeri

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

3. Hyvinvointialueen vanhusneuvoston tehtävät

Vanhusneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä vanhusväestön sekä heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta ja heidät tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella. (Laki hyvinvointialueesta 325 2. mom.) Vaikuttamistehtävän hoitaminen edellyttää, että vanhusneuvosto saa riittävät tiedot hyvissä ajoin ajankohtaisista asioista ja hankkeista ja että heille varataan mahdollisuus vaikuttamiseen jo päätösten valmisteluvaiheessa.

Vanhusneuvosto:

- lisää maakunnan vanhusten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia maakunnallisessa päätöksenteossa sekä vanhuksia koskeissa palveluissa yliorganisaatorajojen.
- tukee yhteistyötä Keski-Pohjanmaan kuntien ja niiden vanhusneuvostojen välillä.
- kokoaa alueensa vanhusten näkemyksiä esimerkiksi kyselyillä, järjestämällä tapaamisia ja jalkautumalla palvelupisteisiin. Hyvinvointialueen vanhusneuvosto kokoaa aineistoa kannanotoiksi tai aloitteiksi eteenpäin vietäväksi.
- pitää yhteyttä sekä toimii rakentavassa ja ennakoivassa vuorovaikutuksessa hyvinvointialueen päättäjiin, viranhaltijoihin ja työntekijöihin sekä maakunnan muihin viranomaisiin lisätäkseen yhteistyötä ja suoria vaikuttamismahdollisuuksia.
- osallistuu alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadintaan sekä sen seurantaan.
- tekee vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvion, joka hyväksytään hyvinvointialueen seuraavan vuoden talousarvion osana.
- tekee toiminnastaan toimintakertomuksen, jossa toteutettu toiminta kuvataan aluehallitukselle.
- tekee hyvinvointialueen viestinnän kanssa viestintäsuunnitelman, joka päivitetään tarvittaessa.
- nimeää tarvittaessa edustajansa työryhmiin.
- tekee aloitteita, lausuntoja ja kannanottoja.

Vanhusneuvoston jäsenen tulee osallistua toimintaan aktiivisesti ja hoitaa tälle osoitetut luottamustehtävät. Jäsenen tulee toimia vuorovaikutuksessa kunnan vanhusneuvoston ja hyvinvointialueen vanhusneuvoston välillä. Tämän tulee myös tuoda edustamansa kunnallisen vanhusneuvoston esittämät asiat käsiteltäväksi hyvinvointialueen vanhusneuvostoon.

Hyvinvointialueen vanhusneuvostoon voidaan tuoda myös kuntien vaikuttamistoimielinten kautta asioita, jotka liittyvät hyvinvointialueen toimintaan ja näin saadaan vahvistettua myös alueellista asiakasnäkökulmaa toimi- ja palvelualueiden johtamiseen. Vaikuttamistoimielimet voivat ottaa kouksiinsa käsiteltäväksi oma-aloitteisesti asioita, joiden ne arvioivat olevan merkittäviä edustamansa väestöryhmän näkökulmasta. Vanhusneuvoston keskeiseen rooliin kuuluukin esimerkiksi aloitteiden, lausuntojen ja kannanottojen tekeminen.

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

3.1 Vuoden 2023 vanhusneuvoston kokoukset, teemat ja asiantuntijat

- 15.02.2023** Hankekoordinaattori Tuula Ranniston ja kehittämissuunnittelija Henri Nevalainen esitys KotiTV:stä, vanhusneuvoston vuosiraportti 2022, asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisen vuosiraportti 2022, vuosikello 2023.
- 16.02.2023** **ILTAKOULU**, aiheina yhdenvertaisuus ja kielelliset oikeudet, yhdenvertaisuusvaltuutettu Kristina Stenman, vaikuttamistoimielinten rooli, Kuntaliitosta Liisa Jurmu ja Sami Niemi ja nuorisovaltuuston vaikuttamismahdollisuudet, Suomen Nuorisovaltuustojen liitosta Milla Lamminsivu.
- 20.04.2023** Toimialuejohtaja Ritva Jämsän ajankohtaiskatsaus, Johtajaylilääkäri Katja Virran katsaus Tesaan, hankekoordinaattori Tuula Rannisto Kotiin – hankkeesta, osallisuus ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen järjestöavustusten tilannekatsaus. VALLI ry:n ikäihmisten itsenäisyyspäivä juhlakonsepti. Puheenjohtaja Mikko Hänninen Kansallisen ikäohjelman juhlaseminaarin anti 9.3.2023.
- 03.05.2023** **ILTAKOULU**, alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman päivittäminen ja siihen liittyen uutena ikääntyvien hyvinvointisuunnitelma. Asian esitteli kehittämissuunnittelija Henri Nevalainen.
- 13.06.2023** Toimialuejohtaja Ritva Jämsän ajankohtaiskatsaus, kehittämissuunnittelija Heidi Luoma hyvinvointialueen digitaalisista palveluista, hanketyöntekijä Aija Kaunisto ikääntyneiden kokemuksia sähköisistä palveluista, palvelualuejohtaja Martti Lilja ja vastuualuejohtaja Paula Varila suunterveydestä. Sanna-Kaisa Göös esitys palveluiden digitaalisesta palvelutarjottimesta. Palvelutarjotin tulee olemaan sekä asiakkaiden että ammattilaisten löydettävissä ja hyödynnettävissä. Osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen kertoi Polis alustasta ja tulevasta ikäihmisten kyselystä.
- 27.9.2023** Palvelualuejohtajien Mäkitalo-Rauma, Kallinen ja Saarisen ajankohtaiskatsaus, osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Keski-Pohjanmaan 80-vuotiaiden itsenäisyyspäiväjuhla 02.12.2023. Hanketyöntekijä Seija Häggdahl Keski-Pohjanmaan alueellinen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma vuosille 2023 – 2025. Omaishoitaja Helge Kattilakosken omaishoitajien tervehdys ja kutsu keskustelemaan 28.11.2023.

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

- 20.11.2023** Toimialuejohtaja Ritva Jämsän ajankohtaiskatsaus, osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen kolmesta Polis kyselyjen tuloksista ja evästys vanhuspalveluiden kyse-lyyn, johtajaylilääkäri Katja Virta tilannekuvasta Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella, SOSTEN Sosiaalibarometrin esittely.
- 23.11.2023** **ILTAKOULU** "Sote-keskuksen esittely" ja "Alueelliseen hyvinvointikertomukseen ja suunnitelmaan liittyvä ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma," asiantuntijoina kokouk- sessa arkkitehti Kaisa Härkönen ja tekninen johtaja Pekka Nevanperä sekä hanketyön- tekijä Seija Häggdahl.

4. Katse tulevaisuuteen

Vanhusneuvosto toivoo, että tulevana toimintavuonna 2024 toimi-, palvelu- ja vastuualueet hyödyn- täisivät toiminnassaan vanhusneuvoston alueellista ja monipuolista käytännön kokemusta palveluista- ja palveluprosesseista. Vanhusneuvosto katsoo, että sille on annettu mahdollisuus vaikuttaa varhai- sessa vaiheessa hyvinvointialueen suunnittelu- ja kehittämistyöhön ja toivoo, että näin olisi jatkossa- kin.